

Matti Haapoja kotiseudullaan.

VI.

Ks. 88 n:roa.

Wiime nrossa kerrotun tapauksen jälkeen lähti Haapoja taas kotiseudultaan eikä hänestä kuulunut mitään hyvään aikaan. Wasta huhtikuulla w. 1868 ilmestyi hän jälleen Ylistaroon.

Eräänä päivänä sanotussa kuussa tapasi nimismies maantiellä Ristimäki nimisen talokkaan, joka juuri oli menossa ilmoittamaan nimismiehelle hänen luonaan tehdystä warkaudesta.

Yöllä oliwat warkaats, kertoi R., murtautuneet akkunasta sisään eräisen talossa olewaan asumattomaan tupaan, josta oliwat warastaneet joukon waatteita ja kankaita. Warkaudesta oli R. jutellut eräälle ilmajokelaiselle, joka aamulla oli saapunut Ristimäen taloon. Tämä oli silloin lausunut: waras ei woi olla kukaan muu kuin Matti Haapoja, joka nyt on kotona. Ilmajoen mies oli nimitt. Ollut yötä Haapojan torpassa sekä herännyt siellä aamuhämärissä ja silloin kuullut jotakin kahinaa pihalla, jonka wuoksi hän oli katsonut ulos akkunasta ja hawainnut Matin, joka hänen nähdäkseen oli kätkenyt jotakin lantaläjään. Tämän johdosta oli Ristimäki useain muitten miesten seuraamana käynyt Haapojan torpassa, jossa he oliwatkin löytäneet warastetut tawarat ilmoitetusta paikasta. Miehet oliwat sen wuoksi menneet tupaan Mattia wangitsemaan. Mutta Matti sieppasikin kirween seinältä ja heiluttaen sitä huusi hän: ensimmäiseltä, joka uskaltaa minua lähestyä, minä halkaisen kallon! Nyt ei kukaan uskaltanut mennä Mattia häiritsemään, waan lähtiwät kaikki sieltä pois. Sen tähden tahtoi R., että nimismies tulisi heitä auttamaan.

Nimismies lähti Ristimäen taloon, jossa koko tuo urhoollinen joukko oli koossa. Nimismiehen kysymykseen, kuka uskaltaisi tulla hänen kanssaan Haapojaa wangitsemaan, wastasiwat kaikki olewansa walmiit. Waan nimismies otti mukaansa ainoastaan uskollisen apumiehensä, ennen mainitun kylänwanhimman ja hänen lisäksi vielä erään kolmannen henkilön, jota H. ei ollut woinut peloittaa, ja nämät kolme nyt lähtiwät oikotietä Haapojan torppaan.

Sinne saawuttuaan tapasiwat he ainoastaan H. isän sekä kaksi hänen weljeään tuwassa.

Matti Haapoja kotiseudullaan.

VI.

Ks. 88 n:roa.

Wiime nrossa kerrotun tapauksen jälkeen lähti Haapoja taas kotiseudultaan eikä hänestä kuulunut mitään hyvään aikaan. Wasta huhtikuulla w. 1868 ilmestyi hän jälleen Ylistaroon.

Eräänä päivänä sanotussa kuussa tapasi nimismies maantiellä Ristimäki nimisen talokkaan, joka juuri oli menossa ilmoittamaan nimismiehelle hänen luonaan tehdystä warkaudesta.

Yöllä oliwat warkaats, kertoi R., murtautuneet akkunasta sisään eräisen talossa olewaan asumattomaan tupaan, josta oliwat warastaneet joukon waatteita ja kankaita. Warkaudesta oli R. jutellut eräälle ilmajokelaiselle, joka aamulla oli saapunut Ristimäen taloon. Tämä oli silloin lausunut: waras ei woi olla kukaan muu kuin Matti Haapoja, joka nyt on kotona. Ilmajoen mies oli nimitt. ollut yötä Haapojan torpassa sekä herännyt siellä aamuhämärissä ja silloin kuullut jotakin kahinaa pihalla, jonka wuoksi hän oli katsonut ulos akkunasta ja hawainnut Matin, joka hänen nähdäkseen oli kätkenyt jotakin lantaläjään. Tämän johdosta

”Päiwää! Onko Matti kotona?”

”Ei! Mutta mitä nyt nimismies sitten hänestä tahtois?”

”Enhän minä luonnollisesti tule wieraaksi, waan kyllä minulla on asiaa, jonka te hywin tiedätte.”

”Jos te tarkoitatte Ristimäen warkautta, niin on Matti wiaton. Hän oli kotona koko yön.”

”Wai niin – kuinka tawarat sitten owat lantaläjään joutuneet?”

”Sitä en ymmärrä. Mutta kuten sanoin, ei Matti nyt ole kotona. Hän lähti ratsastaen ilmajoelle.”

Nimismies tutki kuitenkin kaikki paikat Mat-

tia löytämättä. Sillä aikaa oli kylänwanhin huomautta kurkistanut talliin ja nähnyt siellä ainoastaan yhden hewosen, vaikka Matilla ja hänen isällään olisi pitänyt olla kummallakin omansa. Täytyi siis uskoa, että Matti todellakin oli mennyt menojaan.

Nimismies ja hänen seuralaisensa palasivat Ristimäelle. Varoitettuaan ensin Ilmajoen miestä lähtemästä kotiin, koskapa Haapoja luultavasti aikoi väijyä häntä tien wieressä ja murhata hänet, hyppäsi nimismies kylänwanhimman kanssa kärryille, päättäen ajaa Matin jälessä vaikka Ilmajoen asti, jotawastoin kolmas mies, joka oli ollut mukana Haapojan torpassa, jäi Ristimäen taloon.

Ennen kuin he ehtivät lähtemään, juoksi lähellä olevasta torpasta heidän luokseen muuan 9-10 wuotias poika ja rukoili itkien, ettei wallesmanni lähtisi sille matkalle, sillä Haapojan Matti tulisi tappamaan hänet. Matti oli nimitt. muutama päiwää ennen ollut torpassa, mistä poika oli kotoisin, puukkojaan laskemassa. Yksi niistä oli ollut tawattoman iso ja pitkä, ja oli H. lausunut: Tämä on nimismiestä warten. Kun waan tapaam hänet, niin kyllä sillä ratkoan suolet hänen mahastaan.

Nimismies kiitti poikaa tästä tiedosta ja antoi hänelle pienen lantin sekä lahti sitten ajamaan kylänwanhimman kanssa.

Tie, jota he ajoivat, oli tosin mutkikas, mutta kun metsä oli useasta kohden palanut pois, woiwat he kumminkin nähdä hywin kauas eteensä.

Hetken päästänäkivät ajajat edessään ratsastajan, joka tuli heitä vastaan ja jonka he ensin luuliwät kyydistä palaawaksi hollimieheksi. Mutta äkkiarwaamatta pysähdytti ratsastaja hewosensa, käänsi sen ja alkoi ratsastaa päinwastaiseen suuntaan minä suinkin sai kawioista lähtemään.

”Ahaa – kas tuolla on mies, jota etsimme!”

Ja Nimismies antoi piiskaa hewoselleen, joka alkoi kiittää eteenpäin sen minkä pääsi. Haapoja oli saatawa kiinni ennen kuin ehti pari wirstaa eteenpäin, sillä silloin hän pääsisi oikotielle, jota kyllä sopisi ratsastaa, waan ei suinkaan ajaa rattailla.

Nyt alkoi hurja kilpailu. Eteenpäin lennätettiin maantietä pitkin. Haapoja edellä, ruoskien hewostansa, ja ajajat jälestä helisewää wauhtia, niin että rattaat hyppiwät tiellä.

Järjestyksen walwoja lähenemistään lähene pakenewaa roswoa – ja pian he ajoivat aiwan wieretysten.

Jyrisewä: ”pysähdy!” kajahti nimismiehen

suusta. Waan siitäkös Haapoja wiisi wälitti; hän waan hurjasti ruoski hewostaan kasakanpampulla. Ja eteenpäin lennätettiin taas! Aiwan wieretysten sitä kiidätettiin.

Wihdoin loppui nimismiehen kärsiwällisyys ja ”nagaikallaan” tähtäsi hän iskun Matille wasten kaswoja, jonka tämä kuitenkin kumartumalla wäisti. Mutta siitä oli se odottamaton ja ikäwä seuraus, että Matti tipahti maahan, jollaikaa hewonen juoksi täyttä wauhtia eteenpäin.

Eikä nimismieskään saanut hewostaan pysähtymään. Sen tähden hän heitti ohjakset kylänwanhimmalle ja huipaisi itse kärryiltä.

Haapoja oli sillä wälin paennut metsään. Sinne juoksi nimismieskin hänen jälessään, otettuaan ensin H:n oiwallisen waskipäisen ruoskan (n. s. malmarin), jonka H. oli kadottanut hewosen selästä pudotessaan.

Kun metsässä wälä oli lunta, oli nimismiehen helppo seurata Matin jälkiä. Ja pian saapui hän eräälle newalle hywissä ajoin nähdäkseen kuinka Matti pitkäwartisilla saappaillaan kahlasi siitä yli. Hän pääsikin onnellisesti toiselle rannalle, jossa sytytti piippunsa, nosti kohteliaasti lakiaan ja huusi: ”hywästi nyt, herra wallesmanni!” ja – katosi.

Nimismies katsoi nyt hyödyttömäksi Matin takaa ajamisen tällä kertaa. Hän palasi sen tähden kylänwanhimman luo, joka jo oli palannut takaisin ja rientänyt nimismiehen awuksi. Samassa alkoi kuulua kahleitten kahinaa. Tuo heitä hämmästytti ja he pysähtiwät kuuntelemaan. Silloin he näkiwät muutamia wankipukuun puettuja miehiä. Ei siis ihme, että nimismies ja hänen kumpansa wähän hämmästyiwät. Pian asia kumminkin selwisi, kun Ilmajoen wankeinkulettaja, Sihto niminen wanha ukko, ilmestyi näkywille.

Tämä, joka oli wiemässä wankeja Waasan wankilaan, oli tiellä tawannut kärryt ja hewosen, jonka hän tunsu Ylistaron nimismiehen omaksi. Kun hän sen lisäksi kuuli huutoja metsästä, arweli hän, ettei kaikki ollut niin kuin olla piti, ja lähti sen wuoksi auttamaan. Mutta kun hän ei woinut jättää wankeja tielle, otti hän heidät mukaansa.

Nimismies kertoi sitten mitä oli tapahtunut. Ja nyt wangit tahtoiwat ruweta karkuria takaa ajamaan. He tahtoiwat niin kernaasti saada joukkoonsa niin oiwallisen towerin kuin Haapojan Masa oli, ja siksi he tarjosiwat apuaan nimismiehelle Matin kiinniottamisessa.

Tämä kiitti ainoastaan tarjotusta awusta, ja niin päättyi tämä jupakka.

Tekstin puhtaaksikirjoitus ja taitto:

Siirtolaisuusinstituutti

<http://www.migrationinstitute.fi>

Alkuperäistekstit haettavissa

Historiallisesta sanomalehtikirjastosta osoitteessa:

<http://digi.lib.helsinki.fi/sanomalehti>

Yksittäisen lehden numero löytyy helpoimmin
sivuston **selailu**-toiminnon kautta.

Kansalliskirjaston DIGITOIDUT AINEISTOT

Suomeksi | På svenska | In English

Etusivu

Sanomalehdet

Pienpainatteet

Aikakauslehdet

Muut tietokannat ja verkkoaineistot

Pikahaku

Hae

HISTORIALLINEN SANOMALEHTIKIRJASTO

Pääsivu

Selailu

Haku

Tarkennettu haku

Artikkelihakemisto

Palaute

Tervetuloa tutustumaan Suomen historiaan ja menneeseen
aikaan vanhojen sanomalehtien kautta!

för Helsingfors och L